

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl komisijos Komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl saugumo pramonės politikos. Inovacinės ir konkurencingos saugumo pramonės veiksmų planas

(COM(2012) 417 final)

(2013/C 76/07)

Pranešėjas **Antonello PEZZINI**

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2012 m. liepos 26 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos Komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl saugumo pramonės politikos. Inovacinės ir konkurencingos saugumo pramonės veiksmų planas

COM(2012) 417 final.

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2013 m. sausio 8 d. priėmė savo nuomonę.

486-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2013 m. sausio 16–17 d. (sausio 16 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 128 nariams balsavus už, 2 – prieš ir 5 susilaukė.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) mano, kad labai svarbu parengti integruotą Europos saugumo pramonės politiką, grindžiamą suderintu požiūriu į šiam sektoriui kylančius iššūkius ir bendra konkurencingo šio sektoriaus vystymosi strategija ir vizija vieningoje Europos rinkoje.

1.2 EESRK mano, kad siekiant sukurti saugumo pramonės (kuriai sudaro tradicinę saugumo pramonę, į saugumą orientuota gynybos pramonę ir nauji dalyviai, t. y. daugiausia bendrovės, turimas civilines technologijas pritaikančios saugumo taikomosios priemonės, ir informacinių technologijų bendrovės) konkurencingo atgaivinimo sąlygas ir šiame sektoriuje atverti plačias ir perspektyvias galimybes darbo vietų kūrimui ir naudotojams, būtina užtikrinti:

— **visišką bendrosios rinkos vidaus sąveikumą:** nustatyti teisinę, techninę, reguliavimo ir procedūrų sistemą, užtikrinti deramus finansinius išteklius, vieningą vystymo strategiją ir dideles investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas;

— **prioritetinius veiksmus atskiriems produktų** ir paslaugų tipams atsižvelgiant į jų gebėjimą atitikti suderintas taisykles ir procedūras;

— **patikimą patekimą į tarptautines rinkas ir** kartu geresnę pramoninės nuosavybės teisių (INT) tarptautinę apsaugą, liberalizuoti patekimą į prekybos ir viešųjų pirkimų rinkas – ir parengti integruotą pramonės politikos strategiją;

— visiems Europos gamintojams vienodą prieigą prie laivybos kelių, kuriais šie galėtų eksportuoti savo produktus į tarptautines rinkas;

— **kompleksinius ir bendrus veiksmus įvairiuose saugumo ir civilinės saugos sektoriuose;**

— **visuomeninio ir etinio su saugumu susijusių technologinių taikomųjų programų aspektą** ankstyviausiame etape siekiant, kad visuomenė jas priimtų, taip pat visapusišką piliečių privatumo apsaugą;

— saugumo technologijas kuriančių, diegiančių, prižiūrinčių ir veikimą užtikrinančių žmogiškųjų išteklių **mokymą ir profesinį rengimą** pagrindinį dėmesį skiriant pagarbai žmogaus orumui ir laisvei ir teisei apsaugoti savo orumą.

1.3 EESRK pritaria veiksmų plane numatytiems iniciatyvoms, tačiau norėtų, kad jos būtų grindžiamos glaudesniu bendradarbiavimu ir koordinavimu ir dėmesys būtų sutelkiamas į produktų tipologiją bei remiamasi atitinkamais ir išsamiais statistiniais duomenimis ir atsižvelgiama į šio sektoriaus įmonių produktyvumą, užimtumo lygį ir jų dydį.

1.4 EESRK rekomenduoja užtikrinti koordinavimą, informacijos valdymo sistemų suderinimą ir bei sąveikumą.

1.5 EESRK tvirtai remia pasiūlymą sudaryti daugiau galimybių valdyti ir numatyti naujus konkurencingumo didinimo projektus ir gauti institucijų finansinių išteklių, įskaitant dalyvaujamojo prognozavimo metodą, taikomą ES lygmeniu.

1.6 Dėmesys **visuomeniniam ir etiniam aspektui** turi būti aiškus ir užtikrintas visais etapais, t. y. nuo projektavimo, standartizavimo iki technologijų įdiegimo. Kuriant naujas technologijas ir taisykles nuo pat pradžių turėtų būti siekiama apsaugoti pagrindines piliečių teises, visų pirma susijusias su privatumu ir asmens duomenų apsauga.

1.7 Būtina dėti pastangas ES lygmeniu ir koordinuoti valstybių narių priemones, kad būtų užtikrintas žmogiškųjų išteklių mokymas ir parama siekiant teikti profesionalias ir kokybiškas, pagarba asmeniui grindžiamas paslaugas naudojant pažangias technologijas visiškai sąveikioje sistemoje.

2. Įžanga

2.1 Saugumo pramonė yra strateginis sektorius, kuriame kuriamos glaudžiai tarpusavyje susijusios civilinės ir karinės taikomosios programos ir kuris yra puiki terpė susieti mokslinius tyrimus, technologines naujoves ir pažangias taikomąsias programas.

2.2 Dėl savo pobūdžio ši pramonė yra iš esmės grindžiama nuolat plačiai diegiamomis naujomis technologijomis. Šio sektoriaus produktai ir paslaugos yra labai įvairūs, jie greitai sensta ir reikalauja aukštų techninių ir mokslinės veiklos rezultatų.

2.3 ES saugumo pramonės rinkos vertė gali siekti 36,5 mlrd. eurų. Joje yra apie 180 000 darbo vietų. Pasaulio mastu per pastaruosius dešimt metų šio sektoriaus rinka išaugo nuo 10 mlrd. eurų iki 100 mlrd. eurų 2011 m. Ši pramonė apima: aviacijos, laivybos ir apskritai transporto saugumo sektorių, sienų, ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugą; antiteroristinę žvalgybą (įskaitant informacijos ir ryšių bei kibernetinį saugumą), fizinę apsaugą, krizių valdymą ir apsaugos drabužius.

2.4 Be šių sektorių reikėtų paminėti su kosmosu susijusią saugumo pramonę ir daugybę jos taikomųjų programų.

2.5 Europoje kosmoso saugumo produktų rinką iš esmės sudaro didelės tarptautinės įmonės, kurios veikia Europos lygmeniu ir valstybių narių civilinėje ir prekybos srityse ir kurios 40 proc. sudaro komercinė rinka ir 60 proc. – institucinė rinka.

2.6 Nors rinkos tendencijos rodo nuolatinį augimą ir šis sektorius nenukentėjo nuo tarptautinės krizės sukkelto ekonomikos sulėtėjimo, ES saugumo pramonei tenka susidurti su labai dideliu vidaus rinkos suskaidymu ir pramoninės bazės susilpnėjimu, kurį lėmė labai dideli nacionalinių reglamentavimo

sistemų, taip pat techninių ir teisinių normų skirtumai, o pastangos mokslinių tyrimų ir viešųjų pirkimų srityje (nepaisant ES veiksmų šioje srityje, pvz., pagal Septintąją bendrąją programą) iki šiol iš esmės dedamos tik atskirose valstybėse narėse.

2.7 ES privalo užtikrinti visapusišką savo piliečių, įmonių ir visuomenės saugumą įvairiose srityse: civilinės saugos gaivalinių nelaimių atveju, maisto grandinės saugos, terorizmo prevencijos ir kovos su juo srityje, apsaugos nuo cheminio, biologinio, radiologinio, branduolinio ir sprogimo pavojaus.

2.8 Saugumo pramonės sektorius yra labai svarbus ateičiai ir ypač gerai atspindi iššūkius ir galimybes, kurie laukia Europos. Daugelis Europos įmonių yra pasiekusios aukštą technologijų lygį ir daugelis šio sektoriaus segmentų yra tarp pirmaujančių pasaulyje, tačiau dalies joms priklausančios rinkos gali atitekti svarbiausiems jų prekybos partneriams.

2.8.1 Reikia atitinkamų išsamių ir patikimų statistinių duomenų, kuriuose taip pat būtų atsižvelgta į šio sektoriaus įmonių produktyvumą, užimtumo lygį ir jų dydį.

2.9 Saugumo sektoriaus įmonių valdymas yra ypač sudėtingas dėl daugelio kintančių veiksnių:

- rinkų vientisumas, skaidrumas ir prieinamumas;
- strategijos ir vizijos, galimybės gauti finansinių išteklių;
- reglamentavimo sistemos, techniniai standartai, suderintos procedūros ir apsauga pramoninės nuosavybės teisių (INT) srityje;
- technologiniai ir eksploataavimo pajėgumai;
- galimybės valdyti ir numatyti naujus konkurencijos veiksmų planus.

2.10 EESRK mano, kad siekiant sudaryti sąlygas konkurencingam šio Europos sektoriaus pramonės atgaivinimui būtina Europos vidaus rinkoje užtikrinti:

- visišką bendrosios rinkos vidaus sveikumą mažinant tiek nacionalinių rinkų, tiek investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas susiskaidymą;

— patekimo į tarptautines rinkas išorės aspektą išsprendžiant nepakankamos pramoninės nuosavybės teisių (INT) tarptautinės apsaugos klausimą ir panaikinant kliūtis patekti į prekybos ir viešųjų pirkimų rinkas, taip pat šiame sektoriuje aktyviau įgyvendinant „kompleksinę pramonės politikos išorės matmens įgyvendinimo strategiją, kuri prekybos srityje Europos Sąjungai užtikrintų pirmąją poziciją ir bendrus dvišalių bei daugiašalių prekybos susitarimų sudarymo principus ⁽¹⁾“;

— Europos gamintojams vienodas galimybes eksportuoti karinę įrangą į trečiąsias šalis. Bendrojoje rinkoje valstybių narių, neturinčių tiesioginės prieigos prie jūros, gamintojai neturėtų būti diskriminuojami iš jų reikalaujant savo produktams, kuriuos reikia nugabenti į kitos valstybės narės uostą, gauti vadinamąsias tranzito licencijas;

— visuomeninį ir etinį su saugumu susijusių technologinių taikomųjų programų aspektą integruoti ankstyviausiame etape siekiant, kad **visuomenė jas priimtų**, taip pat visapusišką piliečių privatumo, pagrindinių jų teisių ir konfidencialių duomenų apsaugą;

— produktų ir paslaugų teikimą nepažeidžiant privatumo ir sudarant galimybę sėkmingai plėtoti tiek žmogiškuosius išteklius, tiek tarptautinius projektus ir paremti dideles, besikuriančias ir mažas bei vidutines įmones, visų pirma įtraukiant į tinklą susivienijusius konsorciumus ir regionus siekiant sutelkti reikiamą konkurencingą kritinę masę.

2.11 Pasaulio lygmeniu **Jungtinės Amerikos Valstijos** yra didžiausias konkurentas. JAV galioja suderinta teisinė sistema, bendri standartai ir yra didelė viešoji paklausa federaliniu lygmeniu ⁽²⁾, taip pat sukurta tvirta vidaus rinka, kuriai tenka daugiau nei 42 proc. pasaulinės apyvartos ir kurioje veikia pažangios saugumo įrangos srityje pirmąją įmonės. **Japonijoje ir Izraelyje** yra pirmąją įmonių gaminančių tam tikrą pažangią įrangą, visų pirma informacinių technologijų ir ryšių sektoriuje, o **Rusija ir Kinija** yra labai pažengusios tradiciniuose fizinio saugumo sektoriuose.

2.12 Atsižvelgiant į šią pasaulinę padėtį, EESRK pabrėžia, kad būtina iniciatyvi ES saugumo sektoriaus pramonės politika, geriau atspindinti šio sektoriaus pajėgumų ir su INT susijusios techninės reglamentavimo sistemos pusiausvyrą ir visų pirma įvairių tipų produktus, paslaugas ir sistemas, kurios gali atitikti bendrus standartus, suderintas taisykles ir procedūras, susijusias su:

— patekimo kontrolės sistemomis,

⁽¹⁾ Žr. OL C 218, 2011 7 23, p. 25.

⁽²⁾ Žr. *Homeland Security Act (2002 m.)* ir *US Safety Act (2002 m.)*

— skanavimo kompiuterine ir programine įranga,

— apsaugos sistemomis ir įranga,

— realią padėtį padedančiomis nustatyti ir suprasti sistemomis ir priemonėmis,

— stebėjimo ir sekimo sistemomis ir priemonėmis;

— signalizacijos sistemomis.

„jautrių“ produktų atveju reglamentavimo ir prieigos sąlygos vertinamos nagrinėjant kiekvieną atvejį atskirai ir dėl jų sudaromi susitarimai siekiant išlaikyti kokybės ir saugos lygį.

2.13 EESRK ne kartą pabrėžė, kad būtina nustatyti tinklų ir informacijos saugumo politiką, kadangi tai labai svarbu įgyvendinant Europos skaitmeninę darbotvarkę.

2.14 EESRK taip pat anksčiau pareiškė savo nuomonę dėl svarbiausių aviacijos ⁽³⁾, laivybos ⁽⁴⁾, sausumos transporto ⁽⁵⁾ saugumo, taip pat dėl Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie išorės sienų valdymo ⁽⁶⁾ ir pabrėžė agentūros Frontex vaidmenį ir būtinybę laikytis bendro požiūrio į sienų apsaugą ir kovą su neteisėta imigracija.

2.15 Aplinkos ir saugumo stebėjimo iš kosmoso klausimu Komitetas pabrėžė palydovų *Sentinel*, Europos Žemės stebėsenos programos ir palydovinės navigacijos sistemos *Galileo* svarbą ⁽⁷⁾.

2.16 Kelete tyrimų atkreiptas dėmesys į saugumo technologijų parodomųjų projektų svarbą sprendžiant cheminio, biologinio, radiologinio, branduolinio ir sprogstamojo pavojaus klausimą.

⁽³⁾ Žr. OL C 100, 2009 4 30, p. 39 ir OL C 128, 2010 5 18, p. 142.

⁽⁴⁾ Žr. OL C 44, 2011 2 11, p. 173.

⁽⁵⁾ Žr. OL C 65, 2006 3 17, p. 30.

⁽⁶⁾ Žr. OL C 44, 2011 2 11, p. 162. ir OL C 191, 2012 6 29, p. 134.

⁽⁷⁾ Žr. OL C 256, 2007 10 27, p. 47, OL C 256, 2007 10 27, p. 73 ir OL C 181, 2012 6 10, p. 175.

2.17 Septintoji bendroji programa (7BP) buvo pirmoji, kurioje numatyta specialių mokslinių tyrimų saugumo srities programa, kuriai skirtas 1,4 mlrd. eurų biudžetas. Ši programa skirta tik civilinių taikomųjų programų projektams ir technologijų plėtojimui bei žinioms, skirtoms užtikrinti ES piliečių apsaugą⁽⁸⁾, jų privatumą ir pagrindines teises.

2.18 EESRK mano, kad reikėtų sudaryti palankesnes sąlygas taikyti civilines ir karines mišriasias technologijas ir atitinkamus standartus bendradarbiaujant su Europos gynybos agentūra ir ryžtingiau ir didesniais ištekliais paremti su saugumu susijusias sritis pasitelkiant naujos bendros mokslinių tyrimų ir inovacijų programos didelio poveikio technologijas⁽⁹⁾ ir skatinant parodomuosius ir bandomuosius prototipinius projektus.

2.19 Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinėje iniciatyvoje „Integruota globalizacijos eros pramonės politika“, dėl kurios Komitetas jau pateikė savo nuomonę⁽¹⁰⁾, saugumo pramonę Komisija laiko vienu iš esminių elementų

2.20 EESRK mano, kad svarbu pradėti įgyvendinti **bendrą Europos strategiją, kurioje būtų laikomasi integruoto požiūrio į saugumo pramonę**, kadangi saugumas yra viena pagrindinių šiandienos visuomenės problemų, taip pat augimo ir užimtumo pagrindas ir jam užtikrinti būtinos visų valstybių narių bendros pastangos ir vizija siekiant padidinti konkurencingumą.

3. Svarbiausios Komisijos dokumento nuostatos

3.1 Komunikate atkreipiamas dėmesys į strateginę ES saugumo pramonės svarbą ir nurodomi pagrindiniai veiksmai, kuriais siekiama užtikrinti inovacinę ir konkurencingą Europos saugumo pramonę ir kuriuos įgyvendindama Komisija ketina vykdyti šį procesą.

3.2 Pasiūlytame veiksmų plane nurodomos šios pagrindinės veiklos kryptys:

— panaikinti ES saugumo vidaus rinkos susiskaldymą nustatant darnias saugumo technologijų sertifikavimo procedūras ir darnius techninius standartus, taip pat numatant abipusį sertifikavimo sistemų pripažinimą;

— aktyviau vykdyti mokslinius tyrimus ir diegti inovacijas juos

⁽⁸⁾ Įpusėjus įgyvendinti Septintąją bendrąją programą pagal ją jau buvo finansuota 130 saugumo srities mokslinių tyrimų projektų. Europos Komisija paskelbė sėkmingų pagal šią programą finansuotų projektų katalogą.

⁽⁹⁾ Žr. INT/651 Didelio poveikio technologijos.

⁽¹⁰⁾ OL C 218, 2011 7 23, p. 38.

susiejant su įmonėmis ir, pritarus Europos gynybos agentūrai (EGA), suteikti įgaliojimus parengti *techninius standartus*, visų pirma, mišriuosius standartus, kurie gali būti taikomi vykdant tiek su saugumu, tiek gynyba susijusius MTTP; laikytis naujų intelektinės nuosavybės teisių ir ikiprekybinių viešųjų pirkimų taisyklių, numatytų programoje „Horizontas 2020“, ir naudoti būsimo *Vidaus saugumo fondo* finansavimą greitam saugumo technologijų patvirtinimui;

— integruoti visuomeninį ir privatumo aspektus;

— pateikimas į rinkas: taikyti eksporto taisyklės siekiant atverti trečiųjų šalių viešųjų pirkimų rinkas ir panaikinti technines kliūtis, apsvarstyti ES saugumo ženklą produktams ir išnagrinėti trečiosios šalies atsakomybės ribojimo klausimą, kaip numatyta JAV saugumo įstatyme (angl. *US Safety Act*) (įgyvendinimas: 2012/2013 m.).

3.3 Komisija ketina įsteigti stebėsenos grupę, kuri stebės pasiūlytų priemonių įgyvendinimo pažangą atsižvelgiant į terminų grafiką.

4. Bendrosios pastabos

4.1 Komitetas mano, kad Europos Sąjungos piliečiams, įmonėms, dirbantiems, visai Europos visuomenei ir siekiant užtikrinti konkurencingą ir tvarią ekonomiką būtų labai svarbu ES lygmeniu nustatyti kompleksinį ir koordinuotą požiūrį siekiant įveikti saugumo ir su juo susijusios ES pramonės vystymui kylančius iššūkius ir šiuo tikslu parengti bendrą saugumo sistemų ES strategiją, kurioje didžiausias dėmesys būtų skiriamas asmeniui ir jo orumui ir taip vykdyti pagrindinius laisvės ir saugumo reikalavimus.

4.2 EESRK mano, kad būtina deramai įvertinti jau įsteigtų agentūrų pridėtinę vertę, tai visų pirma: Europos gynybos agentūra (EGA), Frontex (išorės sienos), Europolo (visuomenės saugumas), Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra (ENISA, kibernetinis saugumas), Europos maisto saugos tarnyba (EFSA, maisto sauga), taip pat išankstinio perspėjimo sistemos, pavyzdžiui, RAPEX (skubaus keitimosi informacija apie pavojingus vartotojų sveikatai ir saugai gaminius), Helsinkio Europos cheminių medžiagų agentūra.

4.3 EESRK pritaria Komisijos teiginiui, kad reikia visiškai panaudoti daugelio šio sektoriaus Europos įmonių pažangias technologijas ir **veiksmingai užtikrinti** tikrai vieningą ir tvarią Europos vidaus rinką, kurioje būtų įveikta susiskaldymo problema, ir plėtoti sektorių, kuriame užimtumo požiūriu yra daug ir perspektyvių produktų ir paslaugų.

4.4 Vis dėlto EESRK mano, kad būtų tikslinga plačiau apibrėžti Europos veiksmų planą siekiant parengti tikrą, bendrą viziją grindžiamą, Europos saugumo pramonės bendrą strategiją, kuri taptų Europos platforma, apimančia įvairius saugumo aspektus ir sudaranti galimybes suvienodintą koordinavimą užtikrinančiam valdymui.

4.5 Tokia kompleksiniu požiūriu grindžiama strategija galėtų įgauti virtualios platformos formą ir apimti etikos ir valdymo klausimus, tarpsektorinius ir sąveikos aspektus.

4.6 EESRK mano, kad būtina sumažinti politikos formuotojų ir pramonės tarpusavio supratimo trūkumą be kita ko aktyviau remiant tokias iniciatyvas kaip Europos saugumo kongresas (*European Security Congress*) ir nuolatinio dialogo platformą Saugumo politikos forumą (*Security Policy Forum*).

4.7 Siekiant panaikinti Europos vidaus rinkos susiskaldymą reikėtų:

— plėtoti ES institucijų, įskaitant ES agentūras, horizontalų bendradarbiavimą ir veiklos koordinavimą saugumo srityje siekiant užtikrinti visišką produktų ir procedūrų sveikumą, kartu vykdyti vertikalųjį įvairių lygių veiksmų koordinavimą;

— užtikrinti dalyvaujамą prognozavimo veiklą siekiant apibrėžti bendrą viziją;

— nustatyti valdymo sistemą, kurioje dalyvautų viešasis ir privatusis sektorius.

4.8 Komitetas mano, kad reikia ne tik atsižvelgti į visuomeninį aspektą produktų, paslaugų ir sistemų kūrimo etape, bet ir sukurti mechanizmus, kurie sudarytų galimybes įtraukti socialinius partnerius ir organizuotą pilietinę visuomenę stebint, kaip plėtojant saugumo sektorių ir jame kuriant technologines ir gamybos taikomas programas atsižvelgiama į visuomeninį ir etinį aspektą.

4.8.1 Įgaliojimas parengti Europos gynybos agentūros reikalavimus atitinkančius techninius standartus turi būti vykdomas laikantis naujos standartizavimo politikos principų skaidriai paskelbiant metinę darbo programą, aktyviai dalyvaujant socialiniams partneriams ir organizuotos pilietinės visuomenės atstovams, parengiant specifikacijas, kuriomis vadovaujamosi viešuosiuose pirkimuose, kuriuose laikomasi atvirumo, konsensuso, skaidrumo, svarbumo, neutralumo ir kokybės principų⁽¹¹⁾.

4.8.2 EESR pritaria pasiūlymui dėl abipusio sertifikavimo sistemų pripažinimo, kadangi tai leidžia pasiekti vienodą akredituotų sertifikavimo įstaigų kompetencijos lygį, nustatyti griežtesnius atrankos kriterijus ir suderintas atrankos procedūras vertinant atitiktį⁽¹²⁾.

4.9 Komitetas mano, kad svarbu teisėkūros priemonėmis pripažinti dvejopo naudojimo technologijas siekiant skatinti mišriasias technologijas, kurios naudojamos tiek civilinėje, tiek karinėje srityse, tačiau dar ryžtingiau pritaria būtinybei finansiniu arba turinio požiūriu stiprinti programoje „Horizontas 2020“ numatytas didelio poveikio technologijas, ir būsimo Vidaus saugumo fondo veiksmams.

4.9.1 Intelektinės ir pramoninės nuosavybės klausimu nurodo, kad programoje „Horizontas 2020“ numatyti inovaciniai metodai yra tikrai svarbūs, tačiau reikia stiprinti INT apsaugą Pasaulio prekybos organizacijoje ir įgyvendinant dvišalius ir daugiašalius Europos asociacijos susitarimus ypatingą dėmesį skiriant sąlygoms dėl atsakomybės apribojimo ir galimybės dalyvauti tarptautiniuose viešuosiuose pirkimuose.

4.9.2 EESRK pritaria, kad naudinga visapusiškai pasinaudoti programoje „Horizontas 2020“ numatytos ikiprekybinių viešųjų pirkimų priemonės teikiama galimybėmis.

4.10 EESRK visiškai pritaria, kad būtina stiprinti visuomeninį ir etinį aspektą taisyklėse, kuriomis reguliuojamas saugumo technologijų pramonės sektorius.

5. Konkrečios pastabos

5.1 **Panaikinti rinkos susiskaldymą pagal produktų tipus.** EESRK rekomenduoja nustatyti veiksmų prioritetus ne pagal sektorius, bet pagal produktą, galinčio geriausiai atitikti bendrosios rinkos reikalavimus, tipą nustatant suderintas taisykles ir procedūras atsižvelgiant į didelį tokių produktų rinkos potencialą ir jų poveikį daugeliui piliečių ir darbuotojų, ypatingą dėmesį skiriant MVĮ plėtojimo skatinimui finansinių išteklių, mokslinių tyrimų arba organizaciniu požiūriu.

5.2 **Moksliniai tyrimai ir inovacijos, INT ir viešieji pirkimai** EESRK ragina programoje „Horizontas 2020“ numatyti didesnę ES finansavimą saugumo technologijoms kartu didelį dėmesį skiriant didelio poveikio technologijoms; aktyviau įgyvendinti bendrus su saugumu susijusius sąveikos projektus pagal ISA programą⁽¹³⁾; šiam sektoriui daryti išimtis taikant valstybės pagalbos inovacijoms schemą; stebėti, ar veiksmingai

⁽¹¹⁾ Žr. OL C 68, 2012 3 6, p. 35.

⁽¹²⁾ Žr. OL C 120, 2008 5 16, p. 1.

⁽¹³⁾ ISA – Europos viešojo administravimo institucijų sąveikos sprendimų programa 2010–2015 m.

taikoma direktyva 2004/18/EB ir 2009/81/EB, taip pat ikiprekybinių viešųjų pirkimų priemonės saugumo pramonės srityje; užtikrinti didesnę viešojo ir privačiojo sektorių ir civilinės ir karinės sričių bendradarbiavimą ir skatinti tarpvalstybinio bendrovių susijungimo ir grupavimosi strategijas; suderinti taisykles dėl trečiosios šalies atsakomybės apribojimo (TŠAA), tobulinti intelektinės nuosavybės teisių (INT) vidaus taisyklės.

5.3 Patekimas į tarptautines rinkas EESRK mano, kad būtina aktyviau įgyvendinti kompleksinius ir bendrus užsienio politikos veiksmus saugumo pramonės sektoriuose ir stiprinti intelektinės nuosavybės teisių apsaugą PPO ir įgyvendinant dvišalius ir daugiašalius Europos asociacijos susitarimus užtikrinant vienodas galimybes patekti į tarptautines rinkas ir dalyvauti viešuosiuose pirkimuose vadovaujantis abipusiškumo pagrindu, taip pat didinti ES veiksmų poveikį nustatant tarptautinius standartus ir įvedant kokybės ženklą (angl. *Euro Security Label* – Europos saugumo ženklas).

5.4 Visuomeninis ir etinis aspektas. Visomis saugumo sistemomis, produktais ir paslaugomis turi būti siekiama užtikrinti pagrindines piliečių laisves ir teises, visų pirma teisę į privatų gyvenimą, taip pat turi būti skatinama ekonominė ir socialinė pažanga ir užtikrinama saugi prekyba bei žmonių gerovė ir saugumas. Technologijų plėtra turėtų padėti užtikrinti asmens duomenų ir privatumo apsaugą ir, pasitelkiant viešojo ir privačiojo sektorių dialogą, suteikti priemones skaidriai ir atsakingai taikyti įstatymus, kuriuose didžiausias dėmesys turi būti skiriamas žmogaus apsaugai.

5.5 Kvalifikuotų žmonių išteklių mokymo, paramos ir užimtumo aspektas: atitinka saugumo ir pažangių saugumo technologijų, kurios leidžia teikti aukštos kokybės profesionalias paslaugas visiškai sąveikoje sistemoje ir kurias naudojant gerbiamas asmuo ir saugomas jo orumas, taikymo reikalavimus.

2013 m. sausio 16 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Staffan NILSSON
